

CIRCULAIRE ECONOMIE VEREIST KWALITEIT EN AFZETMARKT

Kwaliteit boven kwantiteit

De afvalinzameling staat hoog op de overheids-agenda. De afvalsector vraagt om een verschuiving van de focus. Overheden moeten niet de kwantitatieve inzamelcijfers centraal stellen, maar de kwaliteit van het materiaal en de afzetmarkt. De circulaire economie draait om het in de keten houden van materialen en de afzet van hoogwaardige producten.

Ingezamelde kunststoffen van goede kwaliteit zijn basis voor nieuwe, hoogwaardige producten

Auteur: Addo van der Eijk

Op weg naar een circulaire economie zet Nederland haar troeven vooral op de gescheiden afvalinzameling. Aangespoord door een vooruitstrevend kabinetsdoel - 75 procent gescheiden inzameling in 2020 - zetten gemeenten hun schouders onder de gemeentelijke inzameling. Hét streven: minder restafval. De afvalsector omarmt het ambitieniveau, maar waarschuwt voor de keerzijde, namelijk een afnemende kwaliteit van het ingezamelde materiaal en het nog ontbreken van een afzetmarkt. In een [ingezonden artikel](#) in dagblad Trouw zegt Boris van de Ham, voorzitter van de Vereniging Afvalbedrijven (VA): “Meer inzameling loont alleen wanneer het afval daadwerkelijk hoogwaardig wordt gerecycled.”

“Meer inzameling loont alleen wanneer het afval daadwerkelijk hoogwaardig wordt gerecycled.”

”

BORIS VAN DE HAM
(VERENIGING
AFVALBEDRIJVEN)

Inzamelcijfers leidend

De sector is van mening dat het overheidsbeleid te veel focust op de kwantiteit. En daarbij de kwalitatieve afzet van secundaire grondstoffen links laat liggen. Marchel van de Grift, directeur van Nedvang, herkent het probleem. Hij juicht het toe dat de VA dit knelpunt onder de aandacht brengt. “Door het rijksbeleid krijgen gemeenten een gigantische push om zoveel mogelijk materiaal gescheiden in te zamelen. Dat heeft impact op de kwaliteit. Oog voor mogelijke afzet is daarbij onontbeerlijk. We moeten toe naar een pull-systeem, dat veel meer gestuurd wordt vanuit de markt-vraag.” Hij pleit onder meer voor een gedegen kwaliteitscyclus door de hele keten. “Bij glas en papier is de kwaliteitsborging al goed geregeld.”

Balen PET-trays

Hét zorgenkind: de kunststof verpakkingen. De inzameling heeft de laatste jaren een enorme vlucht genomen, dankzij initiatieven als het inleveren van plastics samen met Metalen verpakkingen en Drinkenkartons (PMD). De mix aan kunststoffen maakt het echter lastig om stromen af te zetten. Van de Grift: “Met de grotere hoeveelheden en het verbreden van de fractie

lijkt de verontreiniging toegenomen. Ook omgekeerd inzamelen en diftar kunnen de kwaliteit nadelig beïnvloeden. Met als gevolg: grotere residustromen bij de sortering.” Of erger: helemaal geen bestemming. De PET-trays laten zien waartoe dit kan leiden: “PET-trays worden met de inzamelstroom ingezameld en als aparte fractie gesorteerd, maar er bestaat momenteel geen afzet. De fractie staat nu gebaald te wachten op een afzetmogelijkheid.”

Willen gemeenten een vergoeding krijgen voor hun kunststofstroom, dan moet de stroom daadwerkelijk gerecycled worden en voldoen aan kwaliteitseisen. “We voeren dit jaar metingen uit om de kwaliteit te toetsen. Dat is belangrijk, want een goede kwaliteit zorgt mede voor de afzet en opbrengsten. Uiteindelijk willen we een circulair verhaal, waarbij het systeem wordt betaald door de verkoop van grondstoffen. Zover zijn we nog niet.”

“

We moeten toe naar een *pull*-systeem, dat veel meer gestuurd wordt vanuit de marktvraag.

”

MARCHEL VAN DE GRIFT
(NEDVANG)

Overheden kunnen afzet stimuleren

De overheid is afnemer van gerecycled producten. Door duurzaam of maatschappelijk verantwoord in te kopen kunnen overheden de afzet flink stimuleren. Gert-Jan Klaasse Bos van Meerlanden is hierover met gemeenten in gesprek. “Gemeenten kunnen hun eigen gft terugnemen als compost voor gemeentelijke parken en plantsoenen”, vertelt hij. Roland Amoureux van Van Gansewinkel Groep ziet kansen voor de afzet van bestratingsmaterialen, gemaakt van bodemas uit afvalenergiecentrales (AEC’s). “Onze nieuwe fabriek in Zevenaar reinigt AEC-bodemas. Het materiaal kan ingezet worden als vervanging van primaire grondstoffen in klinkers, stoeptegels en trottoirbanden.” Het initiatief volgt uit de Green Deal AEC-bodemas, waarmee de afvalsector een kwaliteitsslag realiseert. “AEC-bodemas was een verontreinigde reststroom, waar we nu een nuttige bouwstof van maken. De producten bestaan: niet duurder, wel duurzamer. Gisteren sprak ik een wethouder. Bij aanbestedingen voor restafval wil hij voortaan opnemen dat de gemeente de AEC-bodemassen terugkrijgt als bestratingsmateriaal. Dan is de kringloop rond.”

Gft-inzameling

Ook de gft-inzameling baart zorgen. In het hele land zoeken gemeenten momenteel naar verbeterkansen om méér gft op te halen. De sector juicht dit toe, maar hamert op de kwaliteit. *Gert-Jan Klaasse Bos*, manager compostering en vergisting bij Meerlanden: “De kwaliteit van het materiaal dat je binnenkrijgt is cruciaal. De meeste kwantitatieve winst valt te behalen met de gf-fractie, het organisch keukenafval. Maar juist bij die fractie bestaat een veel grotere kans op verontreinigingen dan de tuinfractie.”

Meerlanden ontwikkelt zich van verwerker van afvalstoffen naar een leverancier van grondstoffen. Klaasse Bos zet tegenwoordig de

afzet centraal. Twee jaar gelden stapte hij naar de afnemers toe, de land- en tuinbouw, met de vraag: wat willen jullie? “Compost werd nog teveel als een bulkproduct op de markt gepusht. Het moet meer vraaggedreven zijn. We zijn het gesprek met afnemers aangegaan, waardoor we elkaar beter hebben leren begrijpen.” Hoofdwens vanuit de klant: meer kwaliteit. Voor Meerlanden betekent dat: betere scheiding en kwaliteitswaarborging. “We hebben ons proces anders ingericht, onder andere met een betere scheidingstechniek. Consequentie is wel dat bij ons een grotere residustroom vrijkomt, die we niet kunnen vermarkten. Een meer zuivere aanvoer zou onze efficiëntie verhogen.”

De **sector** is van mening dat het **overheidsbeleid** te veel **focust** op de **kwantiteit**.

Productdenken

Met de marktvaag in de hand spoort Klaasse Bos gemeenten aan tot een kwaliteitsslag. “Een goede voorlichting en handhaving kan de gft-kwaliteit verbeteren. Met de nieuwe campagne ‘Begin van iets moois’ laten we inwoners nu zien welke producten wij uit hun gft maken.” Tot nieuwe producten heeft het ‘productdenken’, zoals Klaasse Bos het noemt, nog niet geleid. “Maar dat begint zich wel te ontwikkelen. We leveren al compost, groengas, CO₂, warmte en water. Hoe schoner het gft, hoe beter de producten die wij ervan kunnen maken. Daarvoor moeten we sturen op kwaliteit en minder op kwantiteit.”

Gerecyclede stofzuigers

Het voorbeeld van Meerlanden laat zien dat de afvalsector zich inzet om de gewenste kwaliteit te leveren. Ook Van Gansewinkel gaat het gesprek met fabrikanten aan. “Alles wat wij als afvalbedrijf binnenkrijgen, zetten we af. Vaak

kan dat echter wel hoogwaardiger wanneer de kwaliteit van de aanvoer zou verbeteren.” Aan het woord is *Roland Amoureux*, manager public affairs van Van Gansewinkel Groep. Als voorbeeld van wat goede samenwerking kan opleveren, noemt hij een nieuwe stofzuiger van Philips. De stofzuiger is gemaakt van gerecyclede kunststoffen, die eerst op specificatie zijn gebracht. Voor dit project werkten Van Gansewinkel, dochterbedrijf Coolrec en Philips ruim drie jaar nauw samen om het materiaal op het juiste kwaliteitsniveau te krijgen en alle testen te doorstaan.

Positieve ervaringen

Amoureux ziet de verschuiving van kwantiteit naar kwaliteit als een logische volgende stap: “Nederland heeft vol ingezet op gescheiden inzameling. Met succes. Nu moeten we met elkaar de omslag naar kwalitatief hoogwaardige producten maken.” Hij is positief gestemd.

Nu moeten we met elkaar de omslag naar kwalitatief hoogwaardige producten maken.

ROLAND AMOUREUS
(VAN GANSEWINKEL
GROEP)

“

Hoe schoner het gft, hoe beter de producten die wij ervan kunnen maken.

”

GERT-JAN KLAASSE BOS
(MEERLANDEN)

Wens land- en tuinbouwsector is bepalend voor kwaliteit compost

De afvalsector heeft volgens hem de wind in de rug. Gunstige signalen zijn er volop. Zo heeft Coolrec volgens Amoureux positieve ervaringen met WEEELABEX, een Europese kwaliteitsstandaard voor verwerking van e-waste. “Daarin zijn kwaliteitsnormen en terugwinpercentages vastgelegd.” De overheid is volgens hem goed bezig. “Wil het kabinet in 2050 100 procent circulair - en in 2030 de helft minder primaire grondstoffen - dan moet zowel kwantitatief als kwalitatief een flinke slag gemaakt worden.”

Kwaliteits- en afzetprikkel

Amoureux zou van overheidswege graag kwaliteits- en afzetprikkel zien. Hij denkt aan kwalitatieve inzameldoelen, een btw-verlaging voor secundaire grondstoffen, een belasting op primaire grondstoffen en het wegnemen van belemmeringen. Zo kan het afvaletiket afnemers afschrikken. “Levert een afvalbedrijf de gewenste kwaliteit, dan kan de fabrikant kiezen: of secundaire grondstoffen kopen, inclusief een streng afvalregime,

of toch primaire grondstoffen, zonder omslachtige regels. Er zou een loket moeten komen die per situatie bekijkt of een toepassing afval is of niet.”

Meer informatie:

- [Opinieartikel Boris van der Ham in Trouw](#)
- [Rijksbrede programma Circulaire Economie](#)